

Paulinaweg 100

REMCO COPPEJANS

**PAULINAWEG
100**

Uitgeverij
Panta Ré

Elke gelijkenis van figuren of voorvallen in dit verhaal met werkelijke personen of gebeurtenissen is toevallig.

Uitgeverij
Panta Ré |

© 2023	Remco Coppejans
Titel	Paulinaweg 100
Ondertitel	Roman
ISBN (paperback)	97 890 83 362 502
ISBN (e-book)	97 890 83 362 519
Druk	Eerste druk, 2023
NUR	300 – Literaire fictie algemeen
Auteur	Remco Coppejans
Auteursfoto	Carl Klaverweide
Coverbeeld	Foto beschikbaar gesteld door Openluchtmuseum de Locht Melderslo

© 2023. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en uitgever. Ondanks alle aan de samenstelling van dit boek bestede zorg kan noch de uitgever, noch de auteur aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.

Voor mijn moeder

Proloog

Soms denk ik terug aan de avonturen die we tot dat fatale jaar beleefden, zij het niet meer met weemoed. Hij zal misschien nog eens oprakelen wat ik deed met zijn eerste Batmobiel, tijdens een verjaardag, of lachen met vrienden die de mijne niet zijn over onze hachelijke vlucht voor de duinpik. Voor hem is het allang passé; hij zal nooit meer denken aan die maanden waarin voor mij alles misging, alsof het zo móést gebeuren.

Onze vriendschap ging verder dan gezamenlijk tijdverdrijf, tot het donker werd en onze moeders ons kwamen halen als ze schor werden van het roepen. Hij was sterker dan ik, en alleen als hij niet als eerste een van mijn armen kon vastgrijpen, had ik een kans. Bij het voetballen op straat, op ons trapveldje, later bij de club, was hij sneller. Ik vond dat ik er beter in was, slimmer, gemener, en desnoods speelde ik vals om te winnen. Het maakte niet uit – iedere dag was een trip, zolang we niet thuis waren.

Het zat dieper, althans bij mij – al vanaf de dag dat hij bij mij in de straat kwam wonen. Daar waar het later allemaal eindigde, voelde ik direct de verbondenheid die een groot deel van m'n leven heeft bepaald. Hij was voor mij de twee-eiige tweelingbroer, die pas na vier jaar was komen opdagen. Sinds die dag wachtte ik bij het avondeten als een pavlovhond op het amen van pa en rende ik naar de achterkant van zijn huis. Als het me te lang duurde, drukte ik mijn gezicht met m'n

neus omhoog plat tegen het raam tot ie samen met z'n zusje begon te lachen en de rest van het avondmaal liet staan om door te gaan met sprintwedstijdjes, voetballen, vechten, vooral vechten – dat deed hij het liefst. Misschien nu nog wel.

Soms zie ik het litteken op mijn duim tussen de beide knokkels, in de vorm van een V, erin gekerfd met mijn dolk toen we een jaar of tien waren, in de duinen bij Dishoek. Hij had zijn bloedende handpalm erop gedrukt. 'Semper amici', zeiden we, wat we in een stripboek over twee vrienden in de Romeinse tijd hadden zien staan, waarna we onze band als bloedbroeders op diezelfde manier hadden bezegeld.

Als we elkaar ooit nog eens tegenkomen, dan zal hij mijn hand willen pakken, mijn arm draaien en me op de grond werken, alsof er nooit iets gebeurd is.

Lange tijd hing ik aan mijn jeugd, het deel dat ook hij kent. Nu zal ik het andere verhaal vertellen. Was het maar bij die ene keer gebeven.

EERSTE DEEL

Tweede Pinksterdag, mei 1975

Die maandag stapte ik zoals altijd door de keukendeur naar binnen. Ik was gaan houden van de geur die al zo lang dezelfde was: een mengeling van vergane aroma's van gebakken eieren, gekookte pens voor de hond en de sigarettenrook van Fabians moeder. Het rook er vertrouwd, als thuis, als bij Alex, al hadden wij geen hond en rookten onze moeders niet.

De hond sprong tegen me op en ik stoeide met hem tot Fabians moeder de keuken binnenkwam. Ze knikte me toe, zonder haar gebruikelijke glimlach, en vroeg of ik voortaan langs de voordeur wilde komen. Ik keek haar aan en wilde iets zeggen, maar ze draaide zich van me weg. Aarzelend liep ik naar de huiskamer.

Fabian en Alex zaten te praten met een van hun klasgenoten. Dat hadden we niet afgesproken. We zouden vandaag naar de duinen gaan, en fikkie stoken op het strand. Ik wist bijna zeker dat het de laatste keer zou zijn en ik dacht dat ik had overtuigd om het nog één keer met z'n drieën te doen. Met de pest in m'n lijf gaf ik de jongen een hand. Harry. Ik mocht hem niet – hij had me niet één keer gegroet, altijd direct de aandacht opgeëist van Fabian of Alex als ik met ze stond te praten. Zonder zich iets van me aan te trekken ging hij door met zijn praatjes over oude beschilderde tegeltjes en antiek spul waar een hoop geld mee te verdienen was. Je moest het alleen weten te vinden.

Net toen ik Alex wilde vragen waarom ze de plannen hadden veranderd, stond Harry op en zei: ‘Kom op, laten we gaan. Het wordt tijd dat we die kelder eens beter gaan bekijken. Is hij te vertrouwen?’

Hij keek mijn kant op, en afwisselend naar Fabian en Alex.

‘Ja Harry, hij is een vriend. Laten we nou eerst maar eens kijken of er nog wat te halen valt.’

‘Als jullie het over mij hebben... wie ben jij eigenlijk? Ik kom hier al heel wat langer dan jij.’

Ik keek Harry recht in zijn ogen en wachtte. Hij sloeg zijn ogen eerder neer dan ik. Toen gaf hij me een slap tikje op mijn schouder en zei: ‘OK, als Fabian het zegt, is het goed.’

Ze doen verdomme gewoon waar ze zelf zin in hebben. Alex had weer niet op me gewacht. Ik twijfelde te lang of het zin had om over onze gemaakte afspraak door te gaan, om er nog op terug te komen.

Zij zetten hun tassen vast op hun bagagedragers. Harry en Fabian droegen ook nog een volle rugzak. Ik had alleen een doosje lucifers en een paar boterhammen meegenomen. Pas toen ik erom vroeg, zei Fabian dat we naar het Van Dishoeckhuis gingen. Ik vond het een van de mooiste plekken van Vlissingen, maar de laatste keer waren we gek geworden van de vele zwerfkatten en de stank van hun pis overal. Sommige begonnen te blazen als je te dichtbij kwam. Dan spanden ze hun hele lijf en ging hun staart overeind staan, totdat je hard naar ze riep of een schijntrap gaf, en vlogen ze er jankend als een vuurpijl vandoor.

Alex had nog helemaal niks gezegd en ik vroeg hem of hij daar zin in had. ‘Ja best,’ zei hij. Volgens mij had hij er helemaal geen zin in. We fietsten langs ons huis en ik keek naar binnen of ik ma zag. Het was moeilijk te zien in ons tempo en voor de zekerheid zwaaide ik nog even in die richting. Als ze ons gezien heeft, dacht ik, dan zal ze het vreemd vinden dat we met z’n vieren waren. Ze wist hoezeer ik naar een dagje met z’n drieën had uitgekeken.

Halverwege de boulevard reden we naar beneden, de Spuistraat over en met hoge snelheid bereikten we de uitgestorven Walstraat.

Ik wilde Harry laten weten dat ik een echte Vlissinger was. Ik stapte van m’n fiets, wees naar de etage boven een winkel en zei: ‘Kijk Harry, daar ben ik geboren. Waar kom jij vandaan?’

‘Zozo, een echte Vlissinger,’ zei hij en wenkte naar Fabian en Alex om verder te gaan. Daarna fietsten we langs de hoge stenen muren van de Scheldewerf, richting de Houtkade.

We vonden al snel een gat in de afrastering. Toen we erdoorheen waren, gingen we op een heuveltje van opgeworpen aarde zitten. Harry stak een shagje op. Ik was er zeker van dat hier niets meer te vinden was en hoopte dat we snel klaar waren zodat we nog naar het strand konden gaan. Harry zei: ‘Volgens mijn pa ligt er in de kelder nog een hoop spul van waarde. We moeten het eruit slopen.’

‘Hoe weet je dat?’ vroeg ik. ‘Volgens mij is alles allang leeggeroofd.’

‘Hoe weet jij dat?’

‘Dat stond in de krant. Volgens mijn pa laat de gemeente het hele gebouw gewoon weggroten! En De Schelde doet er ook niks aan.’

‘Nou, mijn pa werkt toevallig bij De Schelde. Hij is hier honderd keer geweest. Als hij zegt dat er nog genoeg valt te halen, dan is dat zo.’

Het was warm en doodstil op het terrein. De katten lieten zich niet zien, die lagen zeker te pitten. We liepen naar de schaduw aan de achterkant van het nog behouden huis, waar niemand ons kon zien, op zoek naar een raam dat was ingeslagen door een van onze voorgangers. We zagen een met planken betimmerd kozijn zonder ruit erin, op kniehoogte. Fabian gaf er een schop tegen, en nog een. Om de beurt traptten we ertegen tot het beschot loskwam en op de vloer kletterde.

Harry en Fabian pakten een zaklantaarn uit hun tas, maar we waren snel gewend aan het matige licht.

‘Daar, zie je die tegeltjes? Wat heb ik je gezegd?’

‘Zó, je pa had gelijk, die gaan we meenemen,’ zei Fabian, ‘laten we eerst boven kijken wat daar te vinden is.’

Op de begane grond lagen plassen water, stenen, stukken hout en afgebrokkelde ornamenten. Ik keek naar het plafond. Het zou niet lang meer duren voor het hele pleisterwerk eraf zou komen. Ik vond het nog steeds mooi en probeerde me voor te stellen hoe het er een paar honderd jaar geleden had uitgezien. We liepen door naar de bovenste verdieping en ik twijfelde of we naar het dakterras moesten gaan. Het uitzicht was geweldig, dat wist ik nog, maar er was een kans dat je

daar gezien werd. Er waren altijd wel mensen uit de buurt die er rondliepen en je konden verlinken. Volgens de krant wilden de meeste Vlissingers dat het huis in zijn oude gedaante zou herrijzen; tot die tijd was het streng verboden terrein. Harry liep als enige het dak op.

We gingen terug en Harry en Fabian bleven staan bij een aangetaste balustrade van houtsnijwerk. Harry pakte een zaag uit zijn rugtas en zette hem aan op het hout.

‘Volgens pa is hier veel vraag naar, het wordt nergens meer gemaakt. Als hij het gerepareerd heeft vangt ie er zo honderd piek voor.’

Na tien minuten nam Alex het van hem over. Om beurten gingen we door tot het houtwerk loskwam. Een van ons stond om de beurt op de uitkijk bij de kapotgesmeten ramen.

Daarna bikten we de tegeltjes in de kelder met beitels, spatels en hamers voorzichtig los. Ook hier waren verzamelaars voor volgens Harry.

Alex had de hele dag nog niks tegen me gezegd, en ik dacht dat hij het niet naar zijn zin had.

‘Hé Lex, we kunnen ook morgen naar het strand hè? Lekker fikkie stoken. Dat hadden we toch afgesproken om te gaan doen?’

Hij haalde zijn schouders op en zei: ‘Misschien. We zullen wel zien.’

Hij pakte zijn gereedschap en draaide zich naar de wand met aardewerk.

Zolang we niet thuis of op school waren, deden we waar we zin in hadden. Meestal trokken we ons weinig aan van het prikkeldraad en de verboden toegangsborden die niet alleen de duinen moesten beschermen. Soms zagen we een hert wegrennen; konijnen vluchtten hun holen in als we te dichtbij kwamen. Op bepaalde plaatsen stonden meerdere borden, tientallen meters van elkaar verspreid, met waarschuwingen voor ontploffingsgevaar. We wisten dat er, meer dan twintig jaar na de overgave van de Duitsers, nog steeds duizenden bommen en granaten lagen te wachten om af te gaan.

De risico's die we voor lief namen, vergaten we door de beloning die in het vooruitzicht lag. We baanden ons een weg, met onze dolken als kapmessen, door almaar terugwijkende dicht opeen groeiende doornenstruiken en andere gewassen. Boven op de duinen hielden we stil en keken we naar de rollende golven en de horizon zo ver we konden zien, de lucht helder als gefilterd water.

Het hele jaar door trok de eindeloze zee ons haar kant op. We sprongen en rolden van de duinen tot we te moe waren om terug te klimmen of we verzamelden alles wat brandbaar was om alweer een grotere brandstapel op te richten. In de donkere maanden gooiden we bij het vallen van de avond verroeste spuitbussen in het vreugdevuur dat zijn optima forma vierde met onvoorspelbare knallen en uiteenspattende gloedrode sterrenregens. Soms, bij opkomend water, bouwden we ons

vuur op de afscheiding tussen het mulle en het natte zand en probeerden we een opgeworpen wal zo lang mogelijk intact te houden tot de golven het knetterende hout mee de zee innamen.

We liepen kilometers, vanaf huis door het Nollebos, of naar het einde van de boulevard en de geschutskoepel op het Roeiershoofd – een mooier eindpunt was niet denkbaar.

We woonden op de Paulinaweg, de toegangsweg naar een nieuwe wijk in Vlissingen. Die was ruim en groen opgezet, met pleinen, scholen en brede sloten als grenzen tussen de buurten. Er kwamen nieuwe huizen bij, en een winkelcentrum met de eerste supermarkt van de stad. Geen enkele bouwplaats sloegen we over – zo gauw de bouwvakkers vertrokken waren, vonden wij onze weg naar binnen, waar het rook naar oeroude klei, zand en cement.

Als ik naar Alex ging om te spelen zei ma: ‘Niet naar de torenflat gaan hè Richard?’

Alex’ moeder riep hard: ‘Níét naar die flat gaan Alexandru!’ We lachten naar elkaar, en renden de hele Paulinaweg af, de laatste vijftig meter sprintend om als eerste in de brandgang achter Fabians huis aan te komen. Hij stond ons al op te wachten in de keuken, of hij was aan het stoeien met de hond op de achterplaats.

Iedere verdieping renden we over de balustradeloze galerijen van de eerste torenflat in aanbouw, en je moest oppassen dat je niet te veel uitweek, tot je eindelijk het dak bereikt had. Daar liepen we naar de rand en keken naar beneden, elkaar quasiduwend maar stevig vasthoudend. Op de onderste etage